

**YABANCI DİL ÖĞRETMEN ADAYLARININ ANADİL VE
YABANCI DİLDE OKUMA ALIŞKANLIKLARI ÜZERİNE BİR
ARAŞTIRMA
(ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖRNEĞİ)**

**A RESEARCH ON THE NATIVE AND FOREIGN LANGUAGE
READING HABITS OF THE FOREIGN LANGUAGE TEACHER
CANDIDATES
(CASE OF ULUDAG UNIVERSITY FACULTY OF EDUCATION)**

İlknur PEKKANLI*
Erdoğan KARTAL**

Özet:

Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü İngiliz, Fransız ve Alman Dili Eğitimi Ana Bilim Dallarının 4. sınıfında öğrenim gören öğretmen adaylarının anadil ve yabancı dilde okuma alışkanlıklarının belirlenmesi amacıyla yapılan tarama modelindeki bu araştırma 228 öğretmen adayının katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada okuma alışkanlığını belirlemeye ilişkin ifadeleri içeren Öğrencilerin Haftalık Okuma Alışkanlığı Anketi'nin (Shen, 2006) Türkçeye çevrilmiş şekli kullanılmıştır. Araştırma bulguları farklı bölümlerde öğrenim gören yabancı dil öğretmen adaylarının hem okudukları türlerin hem de okuma alışkanlıklarının değişiklik gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen Adayı, Okuma Alışkanlığı, Anadil, Yabancı Dil.

Abstract :

The present study is an investigation of the reading habits of the fourth/final year students at the Faculty of Education, Uludag University. The study employs the method of scanning through utilizing a questionnaire based on the native and foreign language reading habits of a total of 228 teacher candidates enrolled in either one of the English, French, and German Foreign Language Teaching Department. The questionnaire administered, originally designed by Shen (2006), "the student weekly reading habit questionnaire," was slightly adapted and translated by the researchers from English to Turkish. Findings of the research display that while the type of reading source shows distinctive results, the teacher candidates based on their foreign language divisions also vary in their habits of reading.

* Yrd. Doç. Dr., Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü İngiliz Dili Eğitimi Ana Bilim Dalı – Bursa ilknurp@uludag.edu.tr

** Yrd. Doç. Dr., Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü Fransız Dili Eğitimi Ana Bilim Dalı – Bursa ekartal@uludag.edu.tr

Key words: Teacher Candidate, Reading Habits, Native Language, Foreign Language.

1. Giriş

Dört temel dil becerisinden biri olan okuma, hem okulda hem de yaşamda önemli öğrenme araçlarından biridir (Nas, 2006: 41). Aynı zamanda bireyin anlama ve anlatma (konuşma ve yazma) becerilerinin gelişiminde etkili olan okuma becerisine ilişkin alanyazında çok sayıda tanımlama yapılmıştır. Örneğin, Erişkon-Cangil (2008: 293)'in bireyin yazılı semboller ile bir ilişki kurma ve anlam çıkarma etkinliği olarak tanımladığı “okuma” yetisini Akyol (2006: 4), ön bilgilerin kullanıldığı, yazar ve okuyucu arasındaki etkili iletişime dayalı, uygun bir yöntem ve amaç doğrultusunda, düzenli bir ortamda gerçekleştirilen anlam kurma süreci olarak tanımlamaktadır. Odabaş, Odabaş ve Polat (2008: 433)'a göre ise okuma; dil kurallarına uyularak oluşturulmuş yazılı iletileri duyu organları yoluyla algılayıp kavrama, anlamlandırma, yorumlama, düşünce yürütme ve yargıya varma evrelerinden oluşan bütün bir süreçtir. Tanımlar incelendiğinde, okuma becerisinin okunandan anlam çıkarma veya anlam kurma boyutu üzerinde birleştiği görülmektedir. Okuma, anadilde yapıldığı gibi yabancı dillerde de yapılmaktadır. Cameron (2005: 136) ikinci dilde okumayı etkileyen faktörlerden birinin birinci dildeki okuma deneyimi olduğunu ve yeni bir dil ile tanışıldığında beynin otomatik olarak benzer ipuçları arayarak birinci dil deneyimini uygulamaya çalıştığını belirtmektedir (Aktaran Durmuşçelebi ve Sarıcaoğlu, 2009: 3). Benzer şekilde araştırmacılar (Lee ve Schallert, 1997; Aebersold ve Field, 1997: 25) birinci dilde esnek, uyarlayıcı, sorgulayıcı ve kavradığını denetleyebilen bir okuyucunun ikinci dilde de böyle bir okuyucu olma olasılığının yüksek olduğunu belirtmişler ve bir okuyucunun anadilindeki okuma becerisinin ikinci ya da yabancı dildeki okuma becerisinin gelişimi için bir etken olduğunu savunmuşlardır (Aktaran Durmuşçelebi ve Sarıcaoğlu, 2009: 3).

Odabaş ve diğerleri (2008: 435) okuma eylemini iki şekilde sınıflandırmıştır: Bunlardan birincisi yalnızca zaman içinde doğan bilgi gereksinimini karşılamak amacıyla yapılan “süreksiz okuma” ikincisi ise temel bir yaşamsal gereksinim bağlamında yapılan “sürekli okuma”dır. Burada araştırmacıların sürekli okuma ile söylemek istediklerinin okuma alışkanlığı olduğu düşünüldüğünde, okumanın bu sürekliliği kazanması veya alışkanlığa dönüştürülmesinde, kişinin bir gereksinim olarak algılaması sonucu okuma eylemini yaşam boyu sürekli ve düzenli biçimde gerçekleştirilmesi üzerinde araştırmacıların hemfikir oldukları görülmektedir (Gönen, Çelebi-Öncü ve Işıtan, 2004: 2; Saracaloğlu, Bozkurt ve Serin, 2003: 150; Yılmaz, 2004:116; Doğanay, 2001: 41).

2. Araştırmanın Önemi

Günümüzde bireysel ve toplumsal gereksinimleri karşılamak için yaşam boyu öğrenme ne kadar önemli ise bireyin yaşam boyu öğrenebilme becerisi kazanabilmesi için okuma alışkanlığına sahip olması da o kadar önemlidir (Helvacı ve Keçeci, 2010: 187; Odabaş vd., 2008: 433). Bu alışkanlığın kazandırılmasında yaşamın ilk yıllarında aileler yer alırken (Erişkon-Cangil, 2008: 296; İpşiroğlu, 1996: 128; Gömleksiz, 2004: 3) bunun geliştirilmesinde büyük rol oynadığı (Stanfield, 2006: 5; Genç, 1995: 71) belirtilmektedir. Ayrıca bir kısım araştırmacı, sınıflarda okuma eylemini teşvik eden ortamların oluşturulmasında öğretmenlerin model olmasına gereksinim duyulduğuna dikkat çekmektedir (Gambrell, 1996: 14; Demir, 2009: 723; Aydın-Yılmaz, 2006: 3; Kuş ve Türkyılmaz, 2010: 14). Bu bağlamda öncelikle yetiştirilecek öğretmenlerin okuma eylemine yönelik ilgili olmaları, olumlu tutum geliştirmeleri ve bu eylemi yaşamlarının bir parçası hâline getirmeleri gerekmektedir. Yabancı bir dil o dilde iletişim kurma amacı ile öğrenildiği ve okuma da bu iletişimin kurulması için önemli bir beceri olduğu için, bu becerinin öğretilmesine yönelik yapılan araştırmaların sayısı her geçen gün artmaktadır (Durmuşçelebi ve Sarıcaoğlu, 2009: 2). Okuma isteği olan ve bu konuda öğrencileri için model teşkil eden öğretmenlerin öğrencilerinde daha fazla okuma isteği oluşturduğunu belirten araştırmacıların (Oğuz, Yıldız ve Hayırsever, 2009: 141) düşünceleri göz önünde bulundurulduğunda yakın gelecekte küçük yaşta öğrencilerin özellikle de yabancı dilde okuma isteğinin oluşturulmasında etkili olacak öğretmen adaylarının okuma alışkanlıklarının belirlenmesi önemlidir. Ayrıca alanyazın incelendiğinde ülkemizde yabancı dil öğretmenliği alanında öğrenim gören öğretmen adaylarının özellikle yabancı dilde okuma alışkanlıkları düzeyini doğrudan ortaya koyan herhangi bir çalışmanın olmadığı belirlenmiştir. Örneğin Genç (1995: 71), öğrenci ve ailesinin sosyal durumu, ilgi alanları ve okuma alışkanlıklarını; Coşkun-Ögeyik ve Akyay (2009: 73), öğrencilerin okuma alışkanlıkları ve tercih ettikleri kitap veya metin türlerini; Erişkon-Cangil (2008: 293), öğrencilerin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıklarını; Durmuşçelebi ve Sarıcaoğlu (2009: 1) ise birinci dil ve ikinci dil okuma becerisi arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlamıştır. Bu nedenle yabancı dil eğitiminde öğrenim gören öğretmen adayların anadil ve yabancı dilde okuma alışkanlıklarının belirlenmesi önem taşımaktadır.

3. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü İngiliz, Fransız ve Alman Dili Eğitimi Ana Bilim Dallarının 4.sınıfında öğrenim gören öğretmen adaylarının anadil ve yabancı dilde okuma alışkanlıklarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğretmen adaylarının anadilde ve yabancı dilde gazete okuma sıklıkları nedir?
2. Öğretmen adaylarının anadilde ve yabancı dilde dergi okuma sıklıkları nedir?
3. Öğretmen adaylarının anadilde ve yabancı dilde ders kitabı okuma sıklıkları nedir?
4. Öğretmen adaylarının anadilde ve yabancı dilde roman okuma sıklıkları nedir?
5. Öğretmen adaylarının anadilde ve yabancı dilde İnternette herhangi bir şey okuma sıklıkları nedir?

4. Yöntem

4.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma genel tarama modeline dayanmaktadır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 1998: 77). Araştırma, 2009-2010 eğitim-öğretim yılında Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü İngiliz, Fransız ve Alman Dili Eğitimi Ana Bilim Dalı son sınıfında öğrenim gören 228 öğretmen adayını kapsamaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak Öğrencilerin Haftalık Okuma Alışkanlığı Anketi kullanılmıştır.

4.2. Araştırma Grubu

Araştırma grubunu 2009-2010 eğitim-öğretim yılında Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü İngiliz, Fransız ve Alman Dili Eğitimi Ana Bilim Dalı son sınıfında öğrenim gören 228 öğretmen adayını oluşturmaktadır. Uygulamanın yapıldığı gün derslere gelen ve gönüllü olan öğretmen adayları araştırmaya katılmıştır. Bu bağlamda Eğitim Fakültesi Öğrenci İşleri Bürosu'nun kayıtlarına göre İngiliz Dili Eğitimi Ana Bilim Dalı 4. sınıfına kayıtlı 178; Fransız Dili Eğitimi Ana Bilim Dalı'na kayıtlı 56 ve Alman Dili Eğitimi Ana Bilim Dalı'na kayıtlı 51 öğretmen adayının olduğu belirlenmiştir. Bu verilere göre Yabancı Diller Eğitimi Bölümü 4. sınıf öğrencilerinin %80,7'si araştırmaya katılmıştır. Katılımcıların 191 (%83,8)'i kız, 34 (%14,9)'ü erkek öğrencidir. Ayrıca katılımcılardan 3 (%1,3)'ünün cinsiyetini rapor etmediği belirlenmiştir. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının bölümlere göre yüzde ve frekans dağılımları aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo 1: Öğretmen Adaylarının Öğrenim Gördüğü Anabilim Dallarına Göre Dağılımı

	Anabilim Dalı			Toplam
	Alman Dili Eğitimi	Fransız Dili Eğitimi	İngiliz Dili Eğitimi	
Yüzde	17,1	22,4	60,5	100,0
Frekans	39	51	138	228

4.3. Veri Toplama Aracı

Odabaş ve diğerlerine göre (2008: 439), bir toplumun okuma alışkanlığı düzeyinin belirlenmesi için değişik göstergelerden yararlanılabilir. Bu göstergelerden biri de, doğrudan okuma alışkanlığının ölçülmesi amacıyla çocuk, genç ve yetişkinler üzerinde ayrı ayrı ya da tümünde birden yapılan gözlem, görüşme veya anket uygulamasından elde edilen sonuçlardır. Bu yöntemde hedef kitlenin okuma düzeyi daha önce yapılmış diğer çalışmalarla ya da okuma alışkanlığı konusunda oluşturulan standartlarla karşılaştırılarak tespit edilmeye çalışılır. Bu bağlamda araştırmada yabancı diller eğitimi bölümünün üç farklı ana bilim dalının 4. sınıfında öğrenim gören öğretmen adaylarının anadil ve yabancı dilde okuma alışkanlıklarını belirlemeye ilişkin ifadeleri içeren Öğrencilerin *Haftalık Okuma Alışkanlığı Anketi*'nin (Shen, 2006: 563) Türkçeye çevrilmiş şekli kullanılmıştır. Anket, gazete, dergi, ders kitabı, roman ve internet üzerinden herhangi bir şey okuma sıklığını belirlemeye yönelik ifadelerden oluşmaktadır. Ankette yer alan her bir maddenin uygulanma sıklığı, “asla (1), nadiren (2), bazen (3), sık sık (4) ve çok sık (5)” olmak üzere beşli Likert tipi derecelendirme ile değerlendirilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmen adayları, okuma sıklıklarına ilişkin maddeleri, uygulamadan önceki son bir ayda yaptığı okuma eylemlerinin sıklığına göre yanıtlamışlardır. Katılımcıların anadilde okuma alışkanlıklarını belirlemeye yönelik 5 maddeye ilişkin görüşleri için hesaplanan Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0,71; yabancı dilde okuma alışkanlıklarını belirlemeye yönelik 5 maddeye ilişkin görüşleri için hesaplanan Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı ise 0,83 olarak bulunmuştur.

4.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Uygulama için Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesinden araştırma yapma izni alınmıştır. Anket, 2009-2010 eğitim-öğretim yılının bahar yarıyılında ilk haftasında adaylara sınıflarında araştırmacılar tarafından uygulanmıştır. Araştırmaya, uygulamanın yapıldığı günlerde fakülte bulunan öğretmen adayları katılmış ve çalışmada yalnızca gönüllü olanlar yer almışlardır. Öğretmen adayları, uygulamanın başında araştırma konusu hakkında bilgilendirilmiştir. Öğretmen adaylarından yalnızca cinsiyetlerini belirtmesi istenmiştir, adaylar isimlerini belirtmemişlerdir. Verilerin analizinde yüzde ve frekans değerleri için Sosyal Bilimler için İstatistik Programı (SPSS) 11.0 kullanılmıştır.

5. Bulgular

5.1. Öğretmen Adaylarının Haftalık Gazete Okuma Sıklıklarının Dağılımına İlişkin Bulgular

Tablo 2: Haftalık Gazete Okuma Sıklıklarının Yüzde ve Frekanslarının Dağılımı

	Asla % (N)	Nadiren % (N)	Bazen % (N)	Sık sık % (N)	Çok sık % (N)	Toplam % / (N)
İngiliz Dili Eğitimi						
Anadil	-	13.0 (18)	25.4 (35)	36.2 (50)	25.4 (35)	100.0 (138)
Yabancı dil	27.5 (38)	47.9 (66)	19.6 (27)	4.3 (6)	0.7 (1)	100.0 (138)
Fransız Dili Eğitimi						
Anadil	-	5.9 (3)	25.5 (13)	21.6 (11)	47.1 (24)	100.0 (51)
Yabancı dil	21.6 (11)	49.0 (25)	19.6 (10)	5.9 (3)	3.9 (2)	100.0 (51)
Alman Dili Eğitimi						
Anadil	-	10.3 (4)	33.3 (13)	51.3 (20)	5.1 (2)	100.0 (39)
Yabancı dil	20.5 (8)	41.0 (16)	25.6 (10)	10.3 (4)	2.6 (1)	100.0 (39)

Tablo 2’de farklı ana bilim dallarında öğrenim gören öğretmen adaylarının Türkçe ve yabancı dilde okuma alışkanlığına ait yüzde ve frekans değerleri gösterilmiştir. Değerler, anadilde gazete okuma bakımından öğretmen adayları arasında en sıklıkla ilk sırada Fransızca, ikinci sırada İngilizce ve son sırada da Almanca öğretmen adaylarının yer aldığını göstermektedir. Yabancı dilde gazete okuma bakımından ise öğretmen adayları arasında en sıklıkla sırasıyla Almanca, Fransızca ve İngilizce öğretmen adaylarının yer aldığı görülmektedir. Başka bir ifadeyle öğretmen adayları anadilde yabancı dilde okuduğundan daha fazla sıklıkla gazete okumaktadır. Diğer taraftan öğretmen adayları arasında anadilde gazete okumayan aday olmamakla birlikte İngilizce öğretmen adaylarının %27,5’inin, Fransızca öğretmen adaylarının %21,6’sının ve Almanca öğretmen adaylarının ise %20,5’inin yabancı dilde “hiç gazete okumamaları” dikkat çekicidir. Farklı ana bilim dallarında öğrenim gören öğretmen adaylarının yarıdan fazlasının (%56,4-68,7) sık sık veya çok sık olarak anadilde gazete okudukları belirtilirken, yine üç ana bilim dalındaki öğretmen adaylarının önemli bir bölümünün (61,0-75,3) ise yabancı dilde hiç gazete okumadıkları veya nadiren gazete okudukları belirtilmiştir. Bu sonuca dayanarak öğretmen adaylarının anadilde gazete okuma alışkanlıklarının olduğu ancak yabancı dilde ise öğretmen adaylarının çok azının gazete okuma alışkanlığının olduğu söylenebilir.

5.2. Öğretmen Adaylarının Haftalık Dergi Okuma Sıklıklarının Dağılımına İlişkin Bulgular

Tablo 3: Haftalık Dergi Okuma Sıklıklarının Yüzde ve Frekanslarının Dağılımı

	Asla % (N)	Nadiren % (N)	Bazen % (N)	Sık sık % (N)	Çok sık % (N)	Toplam % / (N)
İngiliz Dili Eğitimi						
Anadil	2.2 (3)	29.0 (40)	41.3 (57.0)	23.9 (33)	3.6 (5)	100.0 (138)
Yabancı dil	18.8 (26)	41.3 (57)	34.1 (47)	5.1 (7)	0.7 (1)	100.0 (138)
Fransız Dili Eğitimi						
Dergi Anadil	2.0 (1)	25.5 (13)	33.3 (17)	35.3 (18)	3.9 (2)	100.0 (51)
Yabancı dil	21.6 (11)	47.1 (24)	23.5 (12)	7.8 (4)	-	100.0 (51)
Alman Dili Eğitimi						
Anadil	2.6 (1)	35.9 (14)	41.0 (16)	7.7 (3)	12.8 (5)	100.0 (39)
Yabancı dil	23.1 (9)	43.6 (17)	30.8 (12)	2.6 (1)	-	100.0 (39)

Tablo 3 incelendiğinde öğretmen adaylarının anadilde ve yabancı dilde dergi okuma sıklığına ait değerler görülmektedir. Anadilde dergi okuma sıklığı açısından İngilizce ve Fransızca öğretmen adaylarının önemli bir bölümünün bazen veya sık sık seçeneğini belirttikleri görülürken, Almanca öğretmen adaylarının ise yarıya yakınının bazen ve 1/3'ünden daha fazlasının da nadiren sıklığını belirttikleri görülmektedir. Yabancı dilde dergi okuma sıklığı bakımından ise üç ana bilim dalı öğretmen adaylarının da önemli bir bölümünün nadiren veya bazen sıklığını belirttikleri dikkat çekmektedir. Diğer taraftan yabancı dil öğretmen adaylarının yaklaşık olarak 1/5'inin yabancı dilde hiç dergi okumamaları dikkat çekicidir.

5.3. Öğretmen Adaylarının Haftalık Ders Kitabı Okuma Sıklıklarının Dağılımına İlişkin Bulgular

İlknur Pekkanlı, Erdoğan Kartal
Yabancı Dil Öğretmen Adaylarının Anadil ve Yabancı Dilde Okuma Alışkanlıkları Üzerine
Bir Araştırma (Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Örneği)
A Research on the Native And Foreign Language Reading Habits of the Foreign
Language Teacher Candidates (Case Of Uludag University Faculty of Education)

Tablo 4: Haftalık Ders Kitabı Okuma Sıklıklarının Yüzde ve Frekanslarının Dağılımı

	Asla % (N)	Nadiren % (N)	Bazen % (N)	Sık sık % (N)	Çok sık % (N)	Toplam % / (N)
İngiliz Dili Eğitimi						
Anadil	5.8 (8)	18.9 (26)	26.1 (36)	33.3 (46)	15.9 (22)	100.0 (138)
Yabancı dil	8.0 (11)	15.9 (22)	24.6 (34)	26.1 (36)	25.4 (35)	100.0 (138)
Fransız Dili Eğitimi						
Anadil	3.9 (2)	15.7 (8)	27.5 (14)	35.3 (18)	17.6 (9)	100.0 (51)
Yabancı dil	7.8 (4)	17.6 (9)	27.5 (14)	25.5 (13)	21.6 (11)	100.0 (51)
Alman Dili Eğitimi						
Anadil	-	20.5 (8)	35.9 (14)	28.2 (11)	15.4 (6)	100.0 (39)
Yabancı dil	7.7 (3)	15.4 (6)	38.5 (15)	30.8 (12)	7.7 (3)	100.0 (39)

Öğretmen adaylarının anadilde ders kitabı okuma sıklıkları incelendiğinde ilk sırada en sıklıkla Fransızca, ikinci sırada İngilizce ve son sırada ise Almanca öğretmen adaylarının yer aldığı görülmektedir. Adayların yabancı dilde okuma sıklıkları incelendiğinde ise ilk sırada en büyük sıklıkla İngilizce, ikinci sırada Fransızca ve üçüncü sırada Almanca öğretmen adayları yer almaktadır. Ayrıca bulgular, öğretmen adaylarının yabancı dilde anadilden daha sıklıkla okuduklarını göstermektedir.

5.4. Öğretmen Adaylarının Haftalık Roman Okuma Sıklıklarının Dağılımına İlişkin Bulgular

Tablo 5: Haftalık Roman Okuma Sıklıklarının Yüzde ve Frekanslarının Dağılımı

	Asla % (N)	Nadiren % (N)	Bazen % (N)	Sık sık % (N)	Çok sık % (N)	Toplam % / (N)
İngiliz Dili Eğitimi						
Anadil	2.2 (3)	11.6 (16)	30.4 (42)	32.6 (45)	23.2 (32)	100.0 (138)
Yabancı dil	11.7 (16)	18.1 (25)	53.6 (74)	12.3 (17)	4.3 (6)	100.0 (138)
Fransız Dili Eğitimi						
Anadil	2.0 (1)	15.7 (8)	33.3 (17)	25.5 (13)	23.5 (12)	100.0 (51)
Yabancı dil	3.9 (2)	13.7 (7)	51.0 (26)	25.5 (13)	5.9 (3)	100.0 (51)
Alman Dili Eğitimi						
Anadil	-	17.9 (7)	17.9 (7)	53.8 (21)	10.3 (4)	100.0 (39)
Yabancı dil	7.7 (3)	20.5 (8)	56.4 (22)	12.8 (5)	2.6 (1)	100.0 (39)

Öğretmen adaylarının anadilde hangi sıklıkla roman okuduklarını gösteren değerlere göre, en büyük sıklıkla ilk sırada Almanca, ikinci sırada İngilizce ve son sırada Fransızca öğretmen adayları yer almaktadır. Diğer taraftan adayların yabancı dilde roman okuma sıklıkları incelendiğinde, en sıklıkla ilk sırada Fransızca (%16,6 sık sık veya çok sık), ikinci sırada Almanca ve üçüncü sırada İngilizce öğretmen adaylarının yer aldığı görülmektedir. Ancak bulgular arasında, İngilizce öğretmen adaylarının %2,2'sinin anadilde ve %11,6'sının yabancı dilde hiç roman okumamaları; Fransızca öğretmen adaylarının %2'sinin anadilde ve %3,9'unun yabancı dilde hiç roman okumamaları ve Almanca öğretmen adaylarının ise yalnızca yabancı dilde %7,7'sinin hiç roman okumamaları dikkat çekicidir.

5.5. Öğretmen Adaylarının İnternette Haftalık Herhangi Bir Şey Okuma Sıklıklarının Dağılımına İlişkin Bulgular

Tablo 6: Haftalık İnternette Herhangi Bir Şey Okuma Sıklıklarının Yüzde ve Frekanslarının Dağılımı

	Asla % (N)	Nadiren % (N)	Bazen % (N)	Sık sık % (N)	Çok sık % (N)	Toplam % / (N)
	İngiliz Dili Eğitimi					
Anadil	2.9 (4)	10.9 (15)	15.2 (21)	30.4 (42)	40.6 (56)	100.0 (138)
Yabancı dil	2.9 (4)	15.2 (21)	31.2 (43)	34.8 (48)	15.9 (22)	100.0 (138)
	Fransız Dili Eğitimi					
Anadil	-	9.8 (5)	13.7 (7)	15.7 (8)	60.8 (31)	100.0 (51)
Yabancı dil	3.9 (2)	2.0 (1)	27.5 (14)	27.5 (14)	39.2 (20)	100.0 (51)
	Alman Dili Eğitimi					
Anadil	-	-	23.1 (9)	48.7 (19)	28.2 (11)	100.0 (39)
Yabancı dil	10.3 (4)	20.5 (8)	30.8 (12)	28.2 (11)	10.3 (4)	100.0 (39)

İnternet üzerinden herhangi bir şey okuma bakımından öğretmen adayları arasında anadilde en sıklıkla ilk sırada Almanca, ikinci sırada Fransızca ve üçüncü sırada ise İngilizce öğretmen adayları yer almaktadır. Adaylar internet üzerinden yabancı dilde herhangi bir şey okuma sıklıkları açısından incelendiğinde, ilk sırada en sıklıkla Fransızca, ikinci sırada İngilizce ve üçüncü sırada ise Almanca öğretmen adaylarının yer aldığı görülmektedir.

6. Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Yabancı dil öğretmen adaylarının anadil ve yabancı dilde okuma alışkanlıklarının belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmadan elde edilen sonuçlar bulgulardaki sırasıyla aşağıda tartışılmıştır:

1) Alanyazında farklı bölümlerde öğrenim gören öğretmen adaylarının katılımıyla gerçekleştirilen araştırmalarda, adayların yarıya yakınının veya daha fazlasının (%36.0-%88.8) en sıklıkla (Arıcı, 2008: 648) veya düzenli olarak gazete okudukları belirlenmiştir (Oğuz vd., 2009: 143; Geçgel ve Burgul, 2009: 349; Yılmaz, 2009: 147-178; Karasakaloğlu, Saracaloğlu ve Dedeşali, 2010: 395). Bununla birlikte yabancı dilde okumaya dair yalnızca Erişkon-Cangil (2008: 301)'in yaptığı araştırmaya katılan Almanca 1.sınıf öğrencilerinin %67,6'sının her gün veya gün aşırı gazete okudukları belirlenmiştir. Bu sonuçlar, mevcut araştırmaya katılan öğretmen adaylarının anadilde ve yabancı dilde gazete okuma alışkanlığıyla paralellik göstermektedir. Diğer taraftan araştırmacılar hem öğretmen adayların hem de görev yapan öğretmenlerin okuma alışkanlıkları ve tutumlarının öğrencilerin okuma alışkanlığı kazanmasında ve okumaya yönelik olumlu tutum geliştirmelerinde önemli bir rol oynadıklarını belirtmektedir (Saracaloğlu vd., 2003: 150; Genç, 1995: 73; Özbay vd., 2008: 120). Bu açıdan araştırma bulgularına göre, öğretmen adaylarının yabancı dilde gazete okuma bakımından öğrencilerine model olamayacaklardır. Ayrıca yabancı dilde gazete okuma alışkanlığının özellikle de sözcük dağarcığı ve öğrenilen dilin kültürünü tanıma yönünden öğrenci için en doğrudan kaynaklardan biridir. Oysaki araştırmaya katılan öğretmen adaylarının 4. sınıfın bahar yarıyılında, başka bir deyişle mezuniyet aşamasında oldukları ve yabancı dil öğretiminden sorumlu kişiler olacakları göz önünde bulundurulduğunda, kendilerinde olmayan bir alışkanlığın edinilmesi için öğrencilerini teşvik etmeleri de söz konusu olmayacaktır.

2) Araştırma sonuçları incelendiğinde, Ayyıldız, Bozkurt ve Canlı (2006: 5)'nin yaptığı araştırmaya katılan öğretmen adaylarının yalnızca %25,5'nin, en az bir tane aylık/haftalık kültür sanat ve/veya edebiyat dergisi takip ettiği; benzer şekilde Geçgel ve Burgul (2009: 349)'un yaptığı araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin yalnızca %22,5'nin bir dergiyi düzenli olarak takip ettiği belirlenmiştir. Diğer taraftan Yılmaz (2009: 151-152)'in araştırmasında katılımcıların %6'sının haftalık %44'nün de aylık bir dergiyi takip ettikleri, bir başka deyişle katılımcıların yarısının düzenli olarak bir dergiyi takip ettiği belirlenmiştir. Ayrıca Arıcı (2008: 648)'nin yaptığı araştırmaya katılan 186 öğretmen adayı, okul dışında en sıklıkla gazete okuduklarını, bunu ikinci sırada dergilerin izlediğini rapor etmiştir. Bu yönüyle alanyazındaki sonuçlar anadilde dergi okuma oranları bakımından benzerlik gösterirken yabancı dilde karşılaştırma yapılmasını sağlayacak alanyazın çalışmasına rastlanmamıştır. Ancak gerek mevcut

araştırma sonuçları gerekse alanyazın sonuçları öğretmen adaylarının yüksek düzeyde dergi okuma alışkanlıklarının olmadığını ortaya koymaktadır. Bu yönüyle “yaşam boyu öğrenme” ve bunun nasıl sağlanacağı tartışıldığı çağımızda, yakın gelecekte insan yetiştirmekte rol alacak öğretmen adaylarının kendi alanlarındaki gelişmeleri de düzenli olarak takip edemeyecekleri ve bunun sonucu olarak kendilerini mesleki yönden geliştirip yenilemeyeceklerinin de bir göstergesi olarak düşünülmektedir.

3) Kimi araştırmalarda kitap okuma alışkanlığı ile ilgili “soru”nun ders kitabı mı yoksa ders dışındaki kitaplar mı olduğu konusunun net olmadığı görülmektedir (Ekici, Belli ve Gürbüz, 2009: 138; Kurulgan ve Çekerol, 2008: 243). Bu durum öğretmen adaylarının kitap okumama nedeni olarak ders yoğunluğu ve yeterince zamanlarının olmaması şeklinde açıklanabilir (Coşkun-Ögeyik ve Akyay, 2009: 77; Arıcı, 2008: 651; Geçgel ve Burgul, 2009: 350). Okuma eyleminin ders çalışmak anlamında mı yoksa zevk için mi gerçekleştirildiğinin açıklığa kavuşturulması gerekmektedir. Diğer taraftan mevcut araştırmada adayların yabancı dildeki okuma sıklıklarının anadilden daha fazla olması adayların yabancı dil alanında öğrenim görmelerinden kaynaklanmaktadır.

4) Öncelikle öğretmen adaylarının yarıya yakını veya daha fazlasının anadilde sık sık veya çok sık roman okudukları belirlenirken bu sıklıkların yabancı dilde roman okumada %2-12'lere düşmesi adayların öğrenim gördükleri programdan mezun olma aşamasına gelmiş olmalarına karşın yabancı dilde roman okumaya çok az zaman ayırdıklarını göstermektedir. Ancak alan yazındaki araştırma sonuçlarından Kolaç (2007: 10) sınıf öğretmeni adaylarının %39'unun; Helvacı ve Keçeci (2010: 189) ise Türkçe öğretmen adaylarının %29,4'ünün her gün kitap okuduğunu ortaya koyarken; Geçgel ve Burgul (2009: 346)'un yaptığı araştırmaya katılan eğitim fakültesi öğrencilerinin yarıya yakınının (%48,0) ayda yalnızca bir kez kitap okuduklarını, ayrıca Helvacı ve Keçeci (2010: 189)'nin yaptığı araştırmaya katılan Türkçe bölümü öğrencilerinin %10,6'sı ise en son ne zaman kitap okuduğunu hatırlamadığını belirtmiştir. Bu sonuçlar mevcut araştırmaya katılan öğretmen adaylarının ise diğer araştırmalardaki katılımcılardan daha sıklıkla kitap okuduklarını göstermektedir.

5) Öğretmen adayları, hem anadilde hem de yabancı dilde, gazete, dergi, ders kitabı veya roman okuma sıklıkları bakımından internet üzerinden herhangi bir şeyi daha sıklıkla (sık sık veya çok sık) okuduklarını belirtmişlerdir. Bu durum öğretmen adayları arasında teknoloji ve internet kullanımının yaygınlığını göstermektedir. Öyle ki Chou ve Hsiao (2000: 66), üniversite öğrencilerinin interneti sadece çalışmalarında ve günlük işlerinde kullanmadıklarını, aynı zamanda dünyada ne olup bittiğinden haberdar olmak için yararlandıkları bir araç olarak öğrencilerin yaşamlarının ayrılmaz bir parçası hâline geldiğini belirtmektedir. Ayrıca Mokhtari, Reichard ve

Gardner (2009: 614) yaptıkları araştırmada üniversite öğrencilerinin bir günde okumak için en fazla zamanı ilk sırada internette kullandıklarını (2,4 saat) bunu sırayla akademik amaçlı okuma (2,17 saat) ve zevk amaçlı okumanın (1,14 saat) izlediğini belirtmiştir. Mevcut araştırmaya katılan öğretmen adaylarının mezuniyet aşamasında olduğu göz önünde bulundurulduğunda mesleğe atanma veya iş bulma amacıyla gereksinim duydukları bilgi veya duyuruları en hızlı ve en kısa sürede bu kanaldan edinmelerinden de kaynaklanmaktadır.

Okumaya yönelik tutum ve okuma alışkanlığını belirlemeye yönelik yapılan çok sayıda araştırmada araştırmacıların birleştiği temel noktalardan biri öğrencilerin okumaya yönelik geliştirdikleri tutumlar üzerinde öğretmenlerin okumaya yönelik tutumlarının etkili olduğudur (Bozpolat, 2010: 413; Saracaloğlu vd., 2003: 150). Ancak Kolaç (2007: 12)'in yaptığı araştırmaya katılan öğretmen adaylarının neredeyse tamamının (%91,3) kitap okuma konusunda kendilerini yeterli görmemeleri, adayların okuma alışkanlığının edinilmesinde en etkili model olan öğretmenlerin onlardan beklenen rolleri tam olarak yerine getirmekte yeterli olamayacaklarını göstermektedir. Bilgi birikiminin hızlı bir şekilde arttığı, bilim ve teknolojinin insan hayatında sürekli değişimleri zorunlu kıldığı günümüz dünyasında, insanın hem mesleki hem de sosyal hayatında sürekli bir eğitime ihtiyaç duyduğu görülmektedir. Örgün eğitimden sonra iş ve kariyer gelişiminde, özellikle değişime ayak uydurmak için eğitim bir zorunluluk hâlini almıştır (Evcilioğlu, 1995: 42; Gallik, 1999: 480; Ekici vd., 2009: 134). Ancak bunların gerçekleşebilmesi için araştırmacıların da vurguladığı gibi, öncelikle öğretmen adaylarının okumaya karşı istekli olmaları gerekmektedir (Arıcı, 2008: 651; Kıray, 2002: 30; Applegate ve Applegate, 2004: 555). Böyle olduğu takdirde öğretmen adaylarının mesleklerinde kendilerini geliştirebilmeleri ve alanlarındaki yenilikleri takip edebilmeleri mümkün olacaktır.

Gerek mevcut araştırma sonuçları gerekse alanyazın sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde, yükseköğrenim öğrencilerinin okuma alışkanlığının düşük düzeyde olmasında Erişkon-Cangil (2008: 312)'in belirttiği gibi, insanlar okumanın iyi bir şey olduğunu bilmekte ancak iyi bir okurun nasıl olması gerektiğini bilmemekte ve eğitimlerinin hiçbir aşamasında onlara iyi okur nasıl olunabileceği öğretilmemesi bulunmaktadır. Bu durumda ilk olarak her alanda yetişen/yetişecek öğretmenlerin nitelikli okurlar olması ve okuma eğitiminin nasıl verileceğini bilmelerine gereksinim duyulmaktadır. Dolayısıyla okuma tekniklerinden haberdar, okuduğunu anlama yetisine sahip, okumayı bir görev olarak değil de bir zevk hâline getirmiş, okumaktan haz duyan, yazın okumanın tadına varmış ve yazınsal yapıtlarla hesaplaşabilen öğretmenler öğrencilerine okuma sevgisi aşılayabilir. Ayrıca ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretimde öğrencilerin yazın yapıtlarını gönüllü değil zorunlu olarak okudukları

(Göktürk, 1989: 122) ve Arıcı (2008: 645)'nin belirttiği gibi okumaktan zevk almak ile okuma eğilimi arasındaki ilişki göz önünde bulundurulduğunda, okuma eyleminin alışkanlığa dönüştürülmemesinin kaynağında okumaya dair istek uyandırmak yerine okumanın zorunlu kılınmasının bulunduğu düşünülebilir.

Üniversite öğrencilerinin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıklarını belirleyen Kurulgan ve Çekerol (2008: 247-248)'un elde ettiği bulgular arasında öğrencilerin kitap fuarı, sergi veya kitapçılara arkadaşlarıyla birlikte gidip gitmediklerine ilişkin yanıtları incelendiğinde katılımcıların %44'nün kitap ile ilgili etkinliklere nadiren katıldığı ve %23'nün hiç katılmadığı belirlenmiştir. Ayrıca katılımcıların yarıdan fazlası okudukları kitapları arkadaşlarıyla nadiren tartıştığını (%46) veya hiç tartışmadığını (%17) belirtmiştir. Hem Kurulgan ve Çekerol (2008)'un hem de mevcut araştırmanın sonuçları göz önünde bulundurulduğunda bu sorulara verilen yanıtlar arasında katılım oranının katılmama oranının üzerinde olabilmesi için öğrenimleri süresince lisans öğrencilerine kitap tanıtım etkinlikleri düzenlenmesi adayların okudukları kitapları özellikle de hedef kitlesi olan 4-12. sınıf düzeyi öğrencilerinin yabancı dilde okuyabilecekleri kitapların varsa görseller eşliğinde tanıtılması öğrencilerin okumayı bir zorunluluk değil zevk olarak görmesi sağlanabilir. Ayrıca öğrencilerin öğrenimleri süresince aldıkları derslerin yalnızca ders kitaplarına bağlı kalınmadan kütüphane kullanımını da alışkanlık hâline getirmesini sağlayacak şekilde düzenlenmesi bu yolla adayların bilgiye erişim yollarını geliştirmeleri için teşvik edilebilir.

KAYNAKLAR

- Akyol, H. (2006). *Türkçe İlkokuma Yazma Öğretimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Applegate, A.J. and Applegate, M.D. (2004). The Peter Effect: Reading Habits and Attitudes of Pre-Service Teachers. *The Reading Teacher*, 57 (6), s. 554-563.
- ARICI, A.F. (2008). Pre-Service Teachers' Reading Tendencies: Implications for Promoting Reading. *American Journal of Applied Sciences*, 5 (6), s. 645-652.
- Aydın-Yılmaz, Z. (2006). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Okuma Alışkanlığı. *İlköğretim Online*, 5 (1), s. 1-6.
- Ayyıldız, M., Bozkurt, Ü. ve Canlı, S. (2006). Okuma Kültürü Üzerine Bir Araştırma. *Milli Eğitim Dergisi*, 169, s. 1-14. <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/169/mustafa.pdf> (E.T.: 21.04.2010)
- Bozpolat, E. (2010). Öğretmen Adaylarının Okuma Alışkanlığına İlişkin Tutumlarının Değerlendirilmesi (Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Örneği). *Journal of World of Turks*, 2 (1), s. 411-428.
- Chou, C. and Hsiao, M.C. (2000). Internet Addiction, Usage, Ratification, and Pleasure Experience: The Taiwan College Students' Case. *Computers & Education*, 35 (1), s. 65-80.

İlknur Pekkanlı, Erdoğan Kartal
Yabancı Dil Öğretmen Adaylarının Anadil ve Yabancı Dilde Okuma Alışkanlıkları Üzerine
Bir Araştırma (Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Örneği)
A Research on the Native And Foreign Language Reading Habits of the Foreign
Language Teacher Candidates (Case Of Uludag University Faculty of Education)

- Coşkun-Ögeyik, M. ve Akyay, E. (2009). Investigating Reading Habits and References of Student Teachers at Foreign Language Departments. *The International Journal of Language Society and Culture*, 28, s. 72-78.
- Demir, T. (2009). İlköğretim 2. Kademe Öğretmen Adaylarının Okuma Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma (Gazi Üniversitesi Örneği). *Turkish Studies: International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 4 (3), s. 717-745.
- Doğanay, H. (2001). Halk Kütüphanelerinin Okuma Alışkanlığındaki Rolü ve Önemi. *Türk Kütüphaneciliği*, 15 (1), s. 40-44.
- Durmuşçelebi, M. ve Sarıcaoğlu, A. (2009). Birinci ve İkinci Dil Okuma Becerisi Arasındaki İlişki (Erciyes Üniversitesi Örneği). *Eğitim Araştırmalarında Güncel Sorunlar ve Yeni Yaklaşımlar – I.Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi (1-3 Mayıs 2009)*. Çanakkale, Türkiye. <http://oc.eab.org.tr/egtconf/pdfkitap/pdf/212.pdf> (E.T.: 26.08.2010)
- Ekici, S., Belli, E. ve Gürbüz, A. (2009). Muğla Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Kitap Okumaya İlişkin Görüşleri Üzerine Bir Araştırma. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(2), 132-147.
- Erişkon-Cangil, B. (2008). Okumayı Öğretmek: Almanca Öğretmen Adayı Gençlerin Okuma ve Kütüphane Kullanma Alışkanlıkları. (Yay. Haz.: N. Kuruyazıcı). *Gençliğin İzdüşümü- Nilüfer Tapan Armağan Kitabı* içinde (s.293-313). İstanbul: Multilingual Yabancı Dil Yayınları.
- Evcilioğlu, İ. (1995). Okuma İlgileri Güdüsü ve Alışkanlığını Geliştirme. *Çağdaş Eğitim*, 20 (216),s. 42-43.
- Gallik, J. D. (1999). Do They Read for Pleasure? Recreational Reading Habits of College Students. *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 42 (6), s. 480-488.
- Gambrell, L.B. (1996). Creating Classroom Cultures that Foster Reading Motivation. *The Reading Teacher*, 50 (1), s. 14-25.
- Geçgel, H. ve Burgul, F. (2009). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Okuma İlgi Alanları (Çanakkale Örneği). *TÜBAV Bilim*, 2 (3), s. 341-353.
- Genç, A. (1995). Yabancı Dilde Okuma Alışkanlığı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, s. 71-74.
- Göktürk, A. (1989). *Sözün Ötesi –Yazılar*. İstanbul: İnkılâp Kitabevi.
- Gömlüksiz, M.N. (2004). Geleceğin Öğretmenlerinin Kitap Okumaya İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Elektronik Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), s. 1-20. http://efdergi.yyu.edu.tr/makaleler/cilt_I/mehmet_nuri.doc (E.T.: 25.06.2010)
- Gönen, M., Çelebi-Öncü E. ve Işıtan S. (2004). İlköğretim 5., 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlıklarının incelenmesi, *Millî Eğitim Dergisi*, 164. <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/164/gonen.htm> (E.T.: 20.05.2010)
- Helvacı, M.A. ve Keçeci, H. (2010). Üniversite Öğrencilerinin Okuma Profili Üzerine Bir İnceleme. *9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu, 20-22 Mayıs 2010* içinde (s.187-191). Elazığ. http://turkoloji.cu.edu.tr/GENEL/emine_kolac_okuyucu_profilleri.pdf (E.T.:10.08.2010)
- İpşiroğlu, Z. (1996). Okuma Sevgisi Nasıl Kazandırılır? *Çağdaş Eğitimde Sanati İçinde* (s.127-139). İstanbul: Demet Yayıncılık (Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Yayınları No: 9).

- Karasakaloğlu, N., Saracaloğlu, A.S. ve Dedebali, N.C. (2010). Yazılı Anlatım Dersinin Sınıf Öğretmeni Adaylarının İletişim Becerileri ile Okuma İlgi ve Alışkanlıklarına Etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18 (2), s. 389-402.
- Karasar, N. (1998). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri (8.basım)*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kıray G. (2002). *Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğretmenlerinin Yetiştirilmesinde Okuma Becerisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kolaç, E. (2007). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Okuyucu profilleri. *VI. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu, 27-29 Nisan 2007*. Eskişehir. http://turkoloji.cu.edu.tr/GENEL/emine_kolac_okuyucu_profilleri. (E.T.: 20.05.2010)
- Kurulgan, M. ve Çekerol, G.S. (2008). Öğrencilerin Okuma ve Kütüphane Kullanma Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (2), s. 237-258.
- Kuş, Z. ve Türkyılmaz, M. (2010). Sosyal Bilgiler ve Türkçe Öğretmeni Adaylarının Okuma Durumları: İlgi, Alışkanlık ve Okuma Stratejilerini Kullanım Düzeyleri. *Türk Kütüphaneciliği*, 24 (1), s. 11-32.
- Mokhtari, K., Reichard, C.A. and Gardner, A. (2009). The Impact of Internet and Television Use on The Reading Habits and Practices of College Students. *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 52 (7), s. 609-619.
- Nas, R. (2006). *Metinlerle İlkokuma-Yazma Öğretimi*. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Odabaş, H., Odabaş, Z.Y. ve Polat, C. (2008). Üniversite Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığı: Ankara Üniversitesi örneği. *Bilgi Dünyası*, 9 (2), s. 431-465.
- Oğuz, E., Yıldız, A. ve Hayırsever, F. (2009). Assessing Reading Habits of Future Classroom Teachers in The Context of Their Socio-Demographic Features. *International Journal of Behavioral, Cognitive, Educational and Psychological Sciences*, 1 (2), s. 141-144.
- Özbay, M., Bağcı, H. ve Uyar, Y. (2008). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre Değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9 (15), s. 117-136.
- Saracalolu, A. S., Bozkurt, N. ve Serin, O. (2003). Üniversite Öğrencilerinin Okuma İlgileri ve Okuma Alışkanlıklarını Etkileyen Faktörler. *Eğitim Araştırmaları*, 4(12), s. 148-157.
- Shen, L.B. (2006). Computer Technology and College Students' Reading Habits. *Chia-Nan Annual Bulletin*, 32, s. 559-572.
- Stanfield, G. M. (2006). *Incentives: The Effects on Reading Attitude and Reading Behaviors of Third-Grade Students*. Unpublished master's thesis, Georgia College and State University, Milledgeville, Georgia.
- Yılmaz, B. (2004). Öğrencilerin Okuma ve Kütüphane Kullanma Alışkanlıklarında Ebeveynlerin Duyarlılığı. *Bilgi Dünyası*, 5 (2), s. 115-136.
- Yılmaz, M. (2009). Üniversite Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığı Üzerine Bir İnceleme (Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü örneği). *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(37), s. 144-167.